

Alueiden komitean lausunto aiheesta Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet ehdokasvaltiot

(2008/C 172/09)

ALUEIDEN KOMITEA

- korostaa, että Euroopan unionin on jatkettava laajentumisasioissa avoimen oven politiikkaa voidakseen pohjustaa demokraattisten uudistusten ja talouskehityksen vauhdittamista myös EU:n nykyrajojen ulkopuolella.
- muistuttaa, että Kööpenhaminan kriteerien ja vakauttamis- ja assosiaatioprosessin ehtojen noudattaminen on jäsenvaltioille perusvaatimus ja että erityishuomiota tulee kiinnittää omia ansioita koskevaan periaatteeseen, joka oli keskeinen myös aiempien laajentumisten yhteydessä.
- toteaa, ettei Turkin EU-pyrkimyksiä tule nujertaa ja että Euroopan unionin tulee pitäytyä sitoumuksissa, jotka se teki päättäessään käynnistää neuvottelut. AK on kuitenkin komission kanssa yhtä mieltä siitä, että Turkin kanssa käytävät neuvottelut ovat avoin prosessi, jonka tulosta ei voida taata etukäteen.
- pitää ilahduttavina Kroatian edistysaskelia kohti Kööpenhaminan poliittisten kriteerien ja taloudellisten kriteerien täyttämistä sekä maan edistymistä yhteisön säännösten ja vakautus ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanossa.
- katsoo, että entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia on edistynyt Kööpenhaminan poliittisten kriteerien sekä taloudellisten kriteerien täyttämässä, ja painottaa vuoden 2007 loppupuolella aikaansaata edistymistä. Tästä syystä se pyytää neuvostoa päättämään neuvottelujen aloittamisesta entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa.

Esittelijä: Alin Adrian NICA, Duceștii Noin kunnanjohtaja (RO, ALDE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle — Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet — ehdokasvaltiot

KOM(2007) 663 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleiset suositukset

1. korostaa olevansa vakaasti sitä mieltä, että Euroopan unionin laajentuminen on yksi tehokkaimmista poliittisen vaikuttamisen välineistä. Kyseessä on itse asiassa merkittävä etappi rauhan ja vakauden turvaamisessa Euroopassa. Lisäksi laajentuminen antaa ehdokasmaiden kansalaisille lisämahdollisuuden päästä osalliseksi yhteisen talousalueen tuottamasta hyvinvoinnista, sekä EU:n yhteisistä arvoista, joita ovat etenkin vapaus, demokratia ja yhteisvastuu.
2. korostaa, että Euroopan unionin on jatkettava laajentumisasioissa avoimen oven politiikkaa voidakseen pohjustaa demokraattisten uudistusten ja talouskehityksen vauhdittamista myös EU:n nykyrajojen ulkopuolella.
3. muistuttaa, että Kööpenhaminan kriteerien ja vakauttamis- ja assosiaatioprosessin ehtojen noudattaminen on jäsenvaltioille perusvaatimus ja että erityishuomiota tulee kiinnittää omia ansioita koskevaan periaatteeseen, joka oli keskeinen myös aiempien laajentumisten yhteydessä.
4. toteaa, että integraation onnistuminen riippuu ennen kaikkea ehdokasvaltion liittymisvalmistelujen toteuttamistavasta, uudistusten pysyvyydestä ja niiden toteutuksen tinkimättömyydestä.
5. muistuttaa, että edistysaskelien seuranta ja tarkoituksenmukainen lainsäädäntö takaavat yhdentymisen onnistumisen.
6. kiinnittää huomiota siihen, että paikallis- ja alueviranomaisten on voitava osallistua aktiivisesti liittymisprosessiin, sillä se on luonteeltaan rakenteellinen ja demokraattinen, eikä sitä voida toteuttaa yksinomaan keskushallinnon tasolla ilman kaikkien hallintotasojen aktiivista osallistumista ja toissijaisuus- ja läheisyysperiaatteiden täysimääräistä noudattamista.
7. pitää välttämättömänä, että paikallis- ja aluehallinnon järjestöjä kuullaan keskushallinnon esittämistä lainsäädäntötoimista, jotka koskevat paikallis- ja alueviranomaisten toimivaltaan kuuluvia aloja.
8. korostaa, että tietyn maan kehityksen kestävyys määräytyy pitkälti sen perusteella, noudatetaanko ja toteutetaanko siellä käytännössä perusperiaatetta, jonka mukaan hajauttamista tulee harjoittaa sen kaikissa muodoissa: päätöksenteossa, hallinnossa ja rahoitusjärjestelmässä.
9. panee merkille, että 1990-luvun alkupuoliskolla käyty sota vaikutti syvällisesti Balkanin kansojen yhteiseen tietoisuuteen.

Siksi on tärkeää, että alueen maiden kaikki paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset toimijat tekevät yhteistyötä aikaisemmin konflikteja aiheuttaneiden ongelmien ratkaisemiseksi

10. huomauttaa, että liittymistä edeltävien ohjelmien ja toimien avulla tulee tukea (etenkin kulttuurienvälisen vuoropuhelun teemavuonna 2008) aloitteita ja toimia jäsen- ja ehdokasvaltioiden paikallis- ja alueviranomaisten yhteistyön sekä kokeuksia ja hyviä käytänteitä (mm. Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan periaatteiden toimeenpanosta saatuja parhaita kokemuksia) koskevan tiedonvaihdon edistämiseksi. Tässä mielessä AK:lla on merkittävä rooli koulutusseminaarien edistämässä hyvien käytänteiden sekä EU:n alue- ja paikallisviranomaisten saamien kokemusten vaihtamiseksi. Tuen on ennen kaikkea perustuttava vuosina 2004 ja 2007 unioniin liittyneiden jäsenvaltioiden kokemuksiin erityisesti siksi, että niistä osa sijaitsee kolmen uuden ehdokasvaltion naapurissa.

Turkki

11. korostaa olevan kaikkien edun mukaista, että Turkkiä autetaan koko sen aloittaman pitkän ja hankalan uudistusprosessin ajan. Liittymisprosessin peruseriaate on, että neuvotte- lujen etenemisvauhti riippuu uudistusten edistymisestä. Myös EU:n rahoitusohjelmiansa kautta antama ulkoinen tuki edistää asiaa. Tämä prosessi vaatii Turkilta ja Euroopan unionilta kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä.

12. toteaa, ettei Turkin EU-pyrkimyksiä tule nujertaa ja että Euroopan unionin tulee pitäytyä sitoumuksissa, jotka se teki päättäessään käynnistää neuvottelut. Komitea on kuitenkin komission kanssa yhtä mieltä siitä, että Turkin kanssa käytävät neuvottelut ovat avoin prosessi, jonka tulosta ei voida taata etukäteen. Kun päätetään Turkin mahdollisuudesta liittyä EU:hun, ainoana tarkasteltavana kriteerinä tulee siis olla unionin asettamien jäsenyysehtojen täytyminen. Lisäksi on tärkeää, että Turkki sitoutuu edistämään hyviä naapuruussuhteita neuvotte- lujen yhteydessä esitettyjen aikeiden mukaisesti. Näin ollen komitea odottaa, että Turkki lopettaa kaikki taloudelliset saarto- toimet ja rajojen sulkemiset sekä pidättäytyy naapurimaihinsa kohdistuvista uhkauksista ja sotilaallisista toimenpiteistä.

13. pitää ilahduttavana, että parlamenttivaalit sujuivat asian- mukaisesti, ja toivoo uuden hallituksen vauhdittavan jäsenyyskriteerien täyttämisen edellyttämien uudistusten täytäntöönpanoa ja saavan aikaan huomattavaa edistystä arkaluonteisissa kysy- myksissä. Komitea on samalla huolissaan Turkin asevoimien toistuvasta puuttumisesta poliittiseen prosessiin ja painottaa, että on jatkettava pyrkimyksiä sen varmistamiseksi, että armeija saadaan täydelliseen ja todelliseen poliittiseen valvontaan.

14. pitää viimeaikaisia toimenpiteitä perustuslain muuttamiseksi tervetulleina ja katsoo, että esitetyt muutokset, mikäli ne hyväksytään, edistävät Kööpenhaminan poliittisten kriteerien täyttämistä. Komitea muistuttaa, että rikosoikeuden artiklaa 301, jonka nojalla turkkilaisuuden ja Turkin loukkaaminen on rangaistavaa, on muutettava laaja-alaisen sananvapauden varmistamiseksi.

15. korostaa sitä seikkaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla, jotka panevat täytäntöön valtaosan yhteisön lainsäädännöstä, on oltava keskeinen ja ratkaiseva rooli sekä sisäisessä demokratisoitumisprosessissa että Euroopan integraatiossa. Komitea suosittaakin, että Euroopan komissio vahvistaisi paikallis- ja alueviranomaisten asemaa Turkin hallituksen kanssa käytävissä neuvotteluissa.

16. suositaa kunnallislakia tarkistettavaksi siten, että paikallistason julkishallintoa vahvistetaan ja tehostetaan.

17. ehdottaa, että laaditaan tutkimus, jonka tavoitteena olisi löytää unionin jäsenvaltioiden esimerkin pohjalta Turkin alueyhteisöille useita aluekehityksen malleja, joiden avulla voitaisiin laatia ja toteuttaa aluestrategiaa ja -politiikkaa, määritellä paikallis- ja aluekehityksen painopisteet sekä panna täytäntöön liittymistä edeltävää EU-tukea ja myöhemmin rakennerahastotukea saavat ohjelmat ja muut aluekehitysaloitteet.

18. muistuttaa, että on syytä perustaa alueiden komitean ja Turkin paikallis- ja alueviranomaisten edustajista koostuva neuvoo-antava sekakomitea. Komitea suosittaakin Turkin hallitukselle, että se esittäisi sekakomitean muodostamista, ja kehottaa Euroopan komissiota korostamaan sekakomitean merkitystä käydessään neuvotteluja Turkin kanssa.

19. kiinnittää huomiota siihen, että Turkin on jatkettava konkreettisia toimiaan paikallistason julkishallinnon rahoitusjärjestelmän hajauttamiseksi vahvistaakseen paikallis- ja alueviranomaisten taloudellista autonomiaa ja vähentääkseen niiden riippuvuutta valtion budjetista.

20. painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisten hallinnollisia toimivaltuuksia laajennettaessa niille tulee myös myöntää riittävät varat uusien tehtävien hoitamiseksi.

21. toteaa, että Turkki uudistaa parhaillaan julkista sektoriaan. Tavoitteena on tehostaa ja parantaa julkisten toimielinten hallintovalmiuksia, jotta ne voivat hallinnoida tehokkaasti kansallisia ja EU:sta peräisin olevia varoja.

22. kiinnittää huomiota yhä jatkuvaan syrjintään, joka haittaa Turkissa naisten pääsyä hallinto- ja oikeusalojen virkoihin. Syrjintää esiintyy siitä huolimatta, että alan oikeudelliset puitteet ovat jo osin EU:n lainsäädännön mukaiset. Komitea haluaa kohdentaa huomiota erityisesti naisten syrjintään koulutukseen pääsyssä. Turkissa on paljon naisia, jotka eivät uskonnollisista perinteistä johtuvan paineen takia voi jatkaa opintojaan perusasteen koulutuksen jälkeen.

23. kiinnittää huomiota Turkissa tapahtuvaan etnisten vähemmistöjen ja erityisesti kurdien syrjintään.

24. korostaa muiden kuin islaminuskoisten uskonnollisten yhteisöjen olevan Turkissa vaikeuksissa, koska niillä ei ole oikeushenkilöyttä. Kyseiset yhteisöt kohtaavat vaikeuksia, kun on kyse hyväntekeväisyydestä, oikeudesta uskonnonvapauteen, yhteisöjen johtajien valitsemisesta ja hengellisten johtajien koulutuksesta. Lisäksi komitea panee merkille muiden kuin islaminuskon edustajiin ja harjoittajiin kohdistuneet toistuvat loukkaukset ja hyökkäykset. Valtion on varmistettava, että ne eivät enää jatku, ja käytettävä omia koneistojaan ääriryhmien valvomiseksi ja kumouksellisen toiminnan estämiseksi.

Kroatia

25. pitää ilahduttavina Kroatian edistysaskelia kohti Kööpenhaminan poliittisten kriteerien ja taloudellisten kriteerien täyttämistä sekä maan edistymistä yhteisön säännösten ja vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanossa. Kroatian esimerkki osoittaa erityisesti naapurimaille, mitä etuja luja taloudellinen ja poliittinen kytkeytyminen Euroopan unionin rakenteisiin ja arvoihin voi tuoda mukanaan. Komitea on tyytyväinen, että jäsenneuvotteluissa onnistuttiin aikaansaamaan vuonna 2007 todellinen läpimurto, ja kehottaa Kroatian uutta hallitusta pyrkimään entistä ponnekkaammin täyttämään myös jäljellä olevia lukuja koskevien neuvottelujen aloittamisen edellytykset.

26. suhtautuu myönteisesti Kroatian toimenpiteisiin julkishallinnon hajauttamiseksi paikallistasolla ja kannustaa sitä jatkaamaan tähän liittyviä toimia. Komitea katsoo, että näiden toimenpiteiden yhteydessä on syytä painottaa toissijaisuusperiaatetta, jotta päätöksenteko tapahtuisi yhä lähempänä kansalaisia.

27. katsoo, että Kroatian jatkuva sitoutuminen alueellisiin aloitteisiin on edistänyt suhteiden parantamista sen naapureihin ja että sen sitoutumista tulisi edelleenkin kannustaa ja vahvistaa. Se korostaakin Kroatian rajaseutujen ja naapurimaiden — Bosnia ja Hertsegovinan, Serbian, Slovenian ja Montenegron — paikallisyhteisöjen rajatylittävän yhteistyön merkitystä.

28. on tyytyväinen Kroatian ja kansainvälisen rikostuomioistuimen täyteen yhteistyöhön ja korostaa, että sotarikoksista syyttämiseen ja etenkin todistajien suojeluun liittyviä toimia tulee vahvistaa.

29. on tyytyväinen, että Kroatian ja Slovenian pääministerit ovat päässeet epäviralliseen periaatesopimukseen siitä, että rajakiista tulisi alistaa ulkopuolisen välittäjän ratkaistavaksi. Komitea kehottaa Kroatian ja Slovenian hallituksia hyödyntämään tehokkaasti kaikki mahdollisuudet kyseisen sopimuksen toteuttamiseksi käytännössä. Komitea on tyytyväinen Kroatian parlamentin päätökseen, jonka mukaan Kroatia ei pane täytäntöön ympäristön ja kalastuksen suojelualetta koskevia järjestelyjä, ennen kuin yhteinen sovintoratkaisu EU:n hengessä on saavutettu.

30. katsoo, että kansallisia vähemmistöjä koskevan lain täytäntöönpanossa on edistytty ja että Kroatian romaniväestön asema on parantumassa. Komitean mielestä pakolaisten kotoutumista ja etnisten vähemmistöjen, erityisesti romaniväestön, integroitumista yhteiskuntaan tulee kuitenkin edistää parantamalla heidän mahdollisuuksiaan käyttää julkisia palveluja ja saada korkea-asteen koulutusta.

31. pitää olennaisen tärkeänä varmistaa, että hyvän hallinnon takaamiseksi voidaan toteuttaa erityistoimia ja että erityishuomiota kiinnitetään lahjonnan torjuntaan. Tässä yhteydessä komitea ilmaisee olevansa erityisen tyytyväinen korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaviraston (USKOK) mandaatin laajentamiseen sekä Kroatian oikeuslaitoksen käsittelemien lahjontatapausten määrän kasvuun. Komissio kehottaa Kroatian hallitusta vahvistamaan edelleen korruptionvastaisen ohjelmaan 2006–2008 kuuluvia toimia.

32. pitää tervetulleena asuntojen ja infrastruktuurin rakentamisessa ja jälleenrakentamisessa saavutettua edistystä sekä asunto-ohjelmaa, jolla pyritään ratkaisemaan entisten vuokraisten oikeuksia koskeva kysymys. Komitea kehottaa jatkamaan ja nopeuttamaan kyseistä ohjelmaa.

33. on tyytyväinen viimeaikaisiin edistysaskeliin aluepolitiikassa ja rakennepolitiikan välineiden koordinoinnissa. Komitea katsoo kuitenkin, että muitakin toimenpiteitä tarvitaan julkishallinnon tehostamiseksi ja julkisten toimielinten hallintovalmiuksien parantamiseksi, jotta yhteisön varoja hallinnoitaisiin tehokkaasti.

34. huomauttaa kuitenkin, että paikallishallintouudistuksessa on saavutettu joitakin edistysaskelia. Julkishallintoa koskevan lainsäädäntökehityksen epätasainen täytäntöönpano on kuitenkin johtanut sen tehottomuuteen.

Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia

35. katsoo, että entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia on edistynyt Kööpenhaminan poliittisten kriteerien sekä taloudellisten kriteerien täyttämässä, ja painottaa vuoden 2007 loppupuolella aikaansaattua edistymistä. Tästä syystä se pyytää neuvostoa päättämään neuvottelujen aloittamisesta entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa.

36. on tyytyväinen siihen, että maa on noudattanut useita vakautus- ja assosiaatiosopimuksen määräyksiä.

37. toteaa, että Ohridin puitesopimuksen täytäntöönpano on muuttanut entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian yhteiskuntaa perinpohjaisesti: sen etninen ja kulttuurinen monimuotoisuus tunnustetaan tätä nykyä täysin, mikä onkin olennainen osa Euroopan unioniin liittymiselle asetettuja poliittisia kriteer-

itä. Komitea muistuttaa jälleen, että Badinterin periaatteeseen on mukauduttava kaikin puolin ja että kaikkien osapuolten on kunnioitettava toisiaan ja tehtävä yhteistyötä demokraattisissa elimissä, jotka maa on kovalla vaivalla saanut luotua. Komitea kuitenkin pahoittelee sitä, että etnisten vähemmistöjen integroiminen toimintaan on edelleen vähäistä.

38. kehottaa entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa ottamaan julkishallinnossa ja opetuksen alalla mallia EU:ssa saaduista kokemuksista, joiden yhteydessä otetaan huomioon etninen ja kielellinen monimuotoisuus. Komitea toivookin, että solmittavien sopimusten myötä kahden suurimman etnisen yhteisön rinnakkaiselo eri vähemmistöjen kanssa voidaan järjestää tasapuolisesti ja sopusointuisesti. Komitea suosittaa, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi pannaan tehokkaasti täytäntöön perustuslain määräykset, joiden avulla on tarkoitus taata vähemmistöyhteisöjen tasapuolinen edustus julkishallinnossa.

39. pahoittelee sitä, että korruptio on edelleen yleistä, mikä aiheuttaa vakavia ongelmia. Komitea suosittaa, että julkisviranomaiset ryhtyvät toimiin tämän vitsauksen kitkemiseksi.

40. arvostaa toimia, joita on toteutettu julkishallinnon hajauttamiseksi paikallistasolla, sekä pyrkimyksiä tehostaa hallintoa luomalla useiden kuntien yhteenliittymiä toiminnan järjeistämiseksi ja kehittämiseksi. Komitea muistuttaa kuitenkin, että rahoitusjärjestelmän hajauttamisprosessia on tärkeää vauhdittaa paikallis- ja alueviranomaisten vaikutusvallan vahvistamiseksi.

41. on pahoillaan siitä, ettei nimikysymyksessä ole edetty. Komitea on tyytyväinen neuvotteluiden uudelleen aloittamiseen Yhdistyneiden Kansakuntien erityislähettilään Matthew Nimetzin johdolla ja kehottaa entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa tehostamaan pyrkimyksiään helpottaa nimikysymyksen ratkaisemista Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 817/93 ja 845/93 puitteissa. Sillä tavalla se helpottaisi myös hyvien naapuruussuhteiden luomista ja alueellisen yhteistyön kehittämistä.

42. on tyytyväinen toimiin, joiden avulla pyritään varmistamaan kansalaisten tiedonsaanti julkisista asioista hallinnon avoimuuden lisäämiseksi. Komitea toteaa kuitenkin, ettei hallinto ole valmis tai halukas edistämään tiedonsaantia.

43. ilmaisee tyytyväisyytensä AK:n työvaliokunnan 4. maaliskuuta 2008 tekemään päätökseen perustaa AK:n ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian neuvoo-antava sekakomitea entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian hallituksen tekemän virallisen esityksen johdosta. Komitea kehottaa hallintoviranomaisia tekemään kaikkensa, jotta sekakomitea voisi pitää ensimmäisen kokouksensa vuoden 2008 alkupuoliskolla.

Bryssel 9. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE